

Till
Socialdepartementet
103 33 Stockholm

Yttrande över utredningen Möjlighet att leva som andra - Ny lag om stöd och service till vissa personer med funktionsnedsättning (SOU 2008:77)

Sveriges Kristna Råd (SKR) består av 27 medlemskyrkor och 1 kyrka som är observatör. Dessa 28 kyrkor representerar tillsammans praktiskt taget alla kristna kyrkor och samfund i Sverige. Från ett kristet perspektiv vill vi framhålla vikten av att sätta den enskilda människan i centrum, ett perspektiv som riskerar att hamna i skymundan för ekonomiska överväganden.

I utredningen har man tagit fram ett stort underlag med omfattande statistiska beräkningar, vilket vi ser som positivt. Samtidigt delar vi de synpunkter som framförs i särskilt yttrande av Wilhelm Ekensteen, Intressegruppen för Assistansberättigade, gällande tveksamheter till kostnadsdämpningsförslag och betoning av att försämringer inte får ske vid framtida behovsbedömningar (Avsnitt Särskilda yttranden, s.748-749). Vi är medvetna om behovet av en inbromsning av kostnadsutvecklingen för LSS. Samtidigt får detta inte på ett negativt sätt drabba enskilda personer med funktionsnedsättning. Om den förändrade LSS-lagstiftningen genomförs är det oerhört viktigt med uppföljning och utvärdering.

SKR vill vidare avge följande synpunkter.

Avsnitt 4.1 Behövs LSS som rättighetslag?

Vi har tacksamt noterat att LSS-lagstiftningen även i fortsättningen föreslås vara en rättighetslag.

Avsnitt 4.4 Personkretsen

Vi tillstyrker förslag angående personkrets, även om begreppet autismspektrumtillstånd allmänt sett kan vara språkligt svårfångat. Begreppet måste tydliggöras och göras mer tillgängligt för att öka förståelsen av innebörden.

Avsnitt 4.5 Ett barnperspektiv i LSS

Vi tillstyrker förslaget angående betoningen av barnperspektivet i lagstiftningen och att FN-konventionen om barns rättigheter i detta bör vara vägledande. Vikten av att kommuner aktualiserar och breddar kunskapen om barnkonventionen bör dock tydliggöras, enligt de

rapporter som lämnats av Barnombudsmannen. Detta för att säkra att tillämpningen av konventionen verkligen genomförs.

Avsnitt 6.6 Tillsyn och kontroll

Vi tillstyrker LSS-kommitténs förslag om tillsyn av personlig assistans och dess utförare, så att kvalitet och innehåll kan upprätthållas. Vi vill dock uppmärksamma det som sägs om den otrygghet som många personliga assistenter upplever i sina anställningsförhållanden. Det kan annars finnas risk för att personlig assistans blir ett ”genomgångsyrke”, vilket i sin tur skapar otrygghet hos den LSS-berättigade. Speciellt vill vi uppmärksamma det som uttrycks angående otrygghet med personlig assistans under sjukhusvistelse.

Avsnitt 7.2 Insatser i annan kommun

Eventuella oklarheter om ansvarsfördelning kommuner emellan är viktiga att uppmärksamma. Vår erfarenhet är att enskilda personer tidigare har hamnat i kläm mellan kommuners olika synsätt och handläggning, vilket minskar möjligheten till personlig självständighet.

Avsnitt 7.3 Insatser med beslut om boende

Vi vill uppmärksamma utredningens förslag om frågor som rör bostad med särskild service, framförallt det som gäller hyressättningen. Vår erfarenhet är att det finns stora variationer i kommuner hur man tillämpar exempelvis merkostnader.

Avsnitt 7.4 Stöd och service i ordinärt boende

Vi ifrågasätter förslaget att införa personlig service med boendestöd och samtidigt ta bort insatsen ledsagarservice på det sätt som utredningen föreslår. Vi anser det viktigt att i lagstiftningen särskilja personlig service och boendestöd och samtidigt låta ledsagarservice vara kvar som en egen insats.

Det behöver tydliggöras vad som ligger i begreppet boendestöd i förhållande till hemtjänst, dvs. förhållandet mellan LSS och SoL. Skulle boendestödet föras över till hemtjänst är vi mycket tveksamma eftersom det - som utredningen själv konstaterar - inte finns så många studier av hemtjänst upp till 65 år.

Vi vill uppmärksamma det utredningen skriver: ”Vi utgår ifrån att kommunerna så långt möjligt väljer att låta de som nu har personlig assistans enbart enligt LSS få behålla ett motsvarande stöd inom ramen för den nya insatsen” (sid 633). Eftersom det saknas en tydlig definition anser vi att denna slutsats är otillfredsställande och det finns en uppenbar risk för olika bedömningar från olika instanser.

Avsnitt 7.5 Syssetsättning

Vi tillstyrker förslaget angående rätten till daglig verksamhet för personer med psykiska funktionsnedsättningar. På sikt bör dock denna rätt utökas ytterligare till att gälla samtliga tre personkretsar i sin helhet. Samtidigt vill vi betona vikten av att arbetsmarknadens olika aktörer uppmuntras och stimuleras till flexibilitet för varierande anställningsformer, så att steget från daglig verksamhet till andra anställningsformer kan bli enklare för alla parter.

Avsnitt 7.6 Personligt stöd och individuell planering

Vi vill uppmärksamma utredningens tankegångar angående individuell planering. Vi vill betona vikten av att individuella planer verkligen upprättas och föreslår att kommunen ska ha det yttersta ansvaret.

Åldersgränser

I förslaget till lagtext ställer vi oss frågande till åldersgränsen 65 år (1 kap Inledande bestämmelser) och 67 år för rätten till insatser (3 kap Rätten till insatser). Vår förhoppning är att denna lagstiftning ska gå i linje med den nya diskrimineringslagstiftningen. Detta eftersom övrigt samhällsliv talar om mer flexibla åldersgränser bland annat på grund av högre levnadsålder.

Sammanfattning

Utredningen har varit mycket öppen och mån om att presentera olika förslag genom intervjuer, hearing, pressmeddelanden osv. Detta har vi uppskattat.

Det finns dock oklarheter där utredningen föreslår att regeringen, socialstyrelsen eller annan myndighet får i uppdrag att analysera, utvärdera och följa upp olika förslag eller invänta andra utredningsförslag. Detta bör man ta hänsyn till i remissarbetet och kommande förslag till lagstiftning, vilket gör att vi i vissa delar uppfattar utredningen mer som ett delbetänkande än ett slutbetänkande.

Ur vårt perspektiv är det viktigt att betona alla människors lika värde och att ingen får diskrimineras på grund av sin funktionsnedsättning. Det är en demokratisk skyldighet att skapa förutsättningar för detta. Detta ställer givetvis krav, både på lagstiftning och på oss som kyrkor och samfund.

Övrig notering

Vi har uppmärksammat den lättlästa sammanfattningen av utredningen och finner den till viss del bristfällig, eftersom den är alltför förenklad i förhållande till utredningens betänkande. Vi vill betona vikten av att utredningens slutsatser tydliggörs även för personer med olika funktionsnedsättningar, vilket försvåras på grund av detta.

Avslutning

Yttrandet har förberetts av Sveriges Kristna Råds arbetsgrupp för frågor om handikapp och funktionshinder. Ansvarig vid kansliet har varit Lennart Molin.

Sundbyberg dag som ovan

Anders Lindberg
arbetsutskottets ordförande

Sven-Bernhard Fast
generalsekreterare